

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

**TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı
Tuncay Özilhan'ın
"Enflasyon ve Büyüme Dinamikleri"
raporu tanıtım
toplantısı konuşması**

05 Şubat 2002 Ankara

Sayın konuklar, değerli basın mensupları

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. “Enflasyon ve Büyüme Dinamikleri”ni ele alacağımız bu toplantıda sözü bir an önce konunun uzmanlarına bırakmak istiyorum. Bu nedenle, burada, büyüme ve onunla gelecek istihdamın Türkiye’nin yakın geleceği açısından taşıdığı öneme dikkatinizi çekmek amacıyla bir kaç söz söylemekle yetineceğim.

Öncelikle, değerli hocalarımız, Doç. Dr. Kamil Yılmaz, Doç. Dr. Cevdet Akçay ve Doç. Dr. Emre Alper’e, bu değerli çalışmayı gerçekleştirdikleri için teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten gerek güncel politikaların belirlenmesi, gerekse Türkiye ekonomisi için sağlıklı bir stratejik çerçeve oluşturulması açısından önemli noktalara ışık tutacak bir çalışmaya imza attılar.

Genel olarak büyüme, özel olarak sürdürülebilir büyüme konusu bugün yalnız Türkiye’nin değil, tüm dünyanın dikkatle üzerine eğildiği bir konudur. Bunun en belirgin göstergesi Avrupa Birliği’nin Mart 2000’de oluşturduğu Lizbon Stratejisi’dir.

Lizbon Stratejisi, toplumsal uyumu korumak ve geliştirmek için, AB’nin, **daha çok sayıda daha iyi iş yaratma** ihtiyacından kaynaklanmıştır. Bunu sağlayacak sürdürülebilir büyümenin **bilgiye dayalı, rekabetçi ve dinamik bir ekonomi** olmaktan geçtiğinin altını çizmektedir. Rekabet gücünü artırmanın yolu ise, araştırma geliştirme ve **yenilikçiliği teşvik etmek, insana yatırım yapmak ve bilgiye dayalı bir ekonomik-toplumsal yapıya geçişi hızlandırmak** olarak ortaya konmaktadır.

AB stratejisinin alt açılımlarına göz atıldığında, tarif edilen eylem planının, Türkiye’nin ihtiyacı olan atılımlarla bire bir uyduğu gözlemlenmektedir.

Bu alt açılımlardan ilki, yenilikçi işletmelerin, özellikle de KOBİ’lerin kurulması ve gelişmesi için elverişli bir ortam yaratılmasıdır. Özellikle istihdam yaratma açısından konuya yaklaşıldığında, bu yaklaşımın Türkiye için de stratejik bir önemi olduğu ortadadır.

İkinci önemli nokta, piyasa mekanizmasının etkin çalıştırılması ve bütünlüğünün sağlanmasıdır. Özellikle mali piyasaların etkinliği ve entegrasyonu üzerinde önemle durulmaktadır. Kuşkusuz, Türkiye gibi işsizliğin had safhaya vardığı bir ülkede de, yeni yatırımlarla iş sahaları açılması, mali piyasaların etkin çalışmasını gerektirmektedir.

Lizbon Stratejisi’nde, önemle vurgulanan bir başka nokta, kamu maliyesidir. Sürdürülebilir büyüme çizgisini yakalayabilmek için kamu maliyesinde yönetsel kalite ve sürdürülebilir bir yapı hayati önem taşımaktadır. Bu çerçevede sosyal güvenliğin modernleşmesinin de altı çizilmektedir. Her iki konunun da Türkiye ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini son yıllarda yoğun bir şekilde yaşadığımızdan bunu en iyi bilmesi gereken ülkelerden biri de biziz.

Bilgi toplumunda yaşamak ve çalışmak için genel ve mesleki eğitim, aktif bir istihdam politikası ve toplumsal katılımın artırılması, Lizbon Stratejisi’nin diğer önemli alt başlıklarını oluşturmaktadır.

Başlıklar itibariyle bakıldığında göze çarpan yakınlığa rağmen, Türkiye’nin şartları ve ihtiyaçlarının, uygulama açısından farklı yönelimleri gerektireceği açıktır. Yine de, AB

üyeliğine aday ve dünya ekonomisine entegre bir biçimde gelişmeyi önüne hedef olarak koymuş bir ülke olarak, istihdam ve büyüme konularının geleceğe dönük dinamiklerini yakından izlemek zorundayız

Sürdürülebilir büyümeye geçişe bunca vurguyu, krizde bozulan işleri düzeltmek gibi basit bir mantıktan yola çıkarak yapmıyoruz. Üzerinde yeterince durulmayan çok ciddi bir mesele bizi bu konuyu sürekli gündeme getirmeye itiyor.

Türkiye’de tarım dışı işsizlik oranı % 15’e dayanmıştır. Bu bütün zamanların en yüksek oranıdır. Son on yılda yaşadığımız krizler, ortalama büyüme hızımızı düşürürken, uzun dönemli sosyal ve demografik dinamiklerin de etkisiyle, iş gücündeki yüksek artış temposu, işsizlikte bir patlamaya yol açmıştır.

Kadınlarımızın eğitim oranı arttıkça, işgücü piyasasına katılımları da artmıştır. Bu eğilim artarak sürecektir. Gelecek on yılda, tarımdan kopan işgücü miktarının artması beklenmektedir. Sosyal güvenlik sisteminin artan açıklarını dengelemek için kaçınılmaz olarak erken emekliliğin sona erdirilmesi de işgücü arzını artırıcı bir etkidir. Kamu açıklarının sürdürülemez boyutlara ulaşması, kamunun istihdam yaratıcı fonksiyonunu ortadan kaldırma mecburiyetini getirmektedir.

Bütün bu gelişmeler, işsizlik oranının aşağı çekilebilmesi için özel sektör tarafından yılda 700.000’in üzerinde iş olanağı yaratılmasını gerekli kılmaktadır. Üstelik de dünya ekonomisinin dikte ettiği rekabet koşulları çerçevesinde, bu yeni alanları işgücüne yeni vasıflar kazandırılmasını da gerekli kılacaktır.

Bu konunun daha fazla ayrıntısına girmiyorum, çünkü önümüzdeki aylarda TÜSİAD tarafından kamuoyunun dikkatine sunulacak istihdamla ilgili bir raporda bu ayrıntılar yine uzmanları tarafından enine boyuna ele alınacak.

Ancak, bugünkü konumuzu ilgilendirdiği için bir noktaya değinmeden geçemeyeceğim: Çalışmalarımız şunu gösteriyor: **Türkiye ekonomisinde enflasyonist bir baskı yaratmadan % 5.5’luk bir büyüme ile işsizlik sorunu 8 yıl içinde çözüme kavuşturulabilir.** Tabii, bugün harekete geçmek koşuluyla...

Peki, enflasyonist bir baskı yaratmadan, Türkiye’yi ihtiyaç duyduğu ortalama büyüme çizgisine oturtmak mümkün mü? İşte bugün size sunulan çalışma tam da bu noktaya açıklık getirmeyi hedefliyor.

Büyümenin yolunu açabilmek için, enflasyonla mücadelenin tavizsiz sürdürülmesi, kamunun borç yükünün azaltılması, piyasaların etkin biçimde çalışmasının sağlanması, yatırım ikliminin iyileştirilmesi, yabancı sermayeye güven verecek adımların atılması gerekiyor.

Bütün bunların, herhangi bir kısa dönemli siyasal kaygı içine düşmeden hemen bugün yapılması gerekiyor. Çünkü, işsizliğin ulaştığı boyutların açacağı sosyal yaralar, eğer gerekli önlemler alınmazsa, hükümeti, fazla uzak olmayan bir vadede, siyasal bir gelecek hesabı yapamaz hale getirebilecektir. Ülkeyi ise bir girdaba sürükleyecektir.

Yapılması gerekenleri üç temel eksene oturtabiliriz:

- 1) **İstikrar programının gerekleri yerine getirilerek, ekonomide istikrarın korunması, istikrarı kalıcı kılmak için gerekli yapısal reformların vakit geçirilmeden yürürlüğe sokulması;**
- 2) **Yatırım ortamının iyileştirilmesi, istihdamın yükünün azaltılması için gerekli mikro politikaların geliştirilmesi; yabancı sermayeyi cezbedecek güven ortamı için ekonomiden dış politikaya geniş yelpazeli bir yaklaşım içinde, AB yolunun engellerden temizlenmesi;**
- 3) **Doğrudan işgücü piyasasına dönük mikro önlemler ile, işgücüne yeni vasıflar kazandıracak eğitim politikalarının geliştirilmesi.**

Sayın konuklar, değerli basın mensupları,

Detaylarını muhtelif vesilelerle ele aldığımız bu önlemleri almadan 1990'ların krizli Türkiye'sinden gerçek anlamda bir kopuşu gerçekleştiremeyiz. Bu kopuş ekonominin yanı sıra siyasette de gerçekleşmelidir.

Kamu kaynakları üzerindeki kullanım haklarından vazgeçmek istemeyen bir siyaset tarzının, kalıcı değişim için katlandığımız bütün fedakarlığı boşa çıkaracağı açıktır. Bu yüzden yapısal reformların sürdürülmesinin yanı sıra, siyaseti çağdaş bir kimliğe kavuşturacak siyasi partiler ve seçim yasalarındaki değişikliklerin de bir an önce gündeme alınması gerekmektedir.

AB'nin Lizbon Stratejisi'nde ortaya koyduğu, "toplumsal katılımın artırılması" gereği salt bir demokratik ideal değildir. Ekonomide ve sosyal hayatta gerçekleştirilen reformların kalıcılığını sağlamanın temel güvencesidir. Bu güvenceye Türkiye'nin de ihtiyacı vardır.

Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.